

# Spis treści

|                               |    |
|-------------------------------|----|
| Wykaz skrótów.....            | 29 |
| Przedmowa do wydania IV ..... | 33 |
| Od Autorów .....              | 35 |

## Część I. Wszystko zostaje w rodzinie

|                                                    |    |
|----------------------------------------------------|----|
| Wstęp do części I .....                            | 39 |
| 10 rzeczy, które warto wiedzieć o testamencie..... | 43 |

### Rozdział 1. Podstawowe zasady dziedziczenia .....

|  |    |
|--|----|
|  | 46 |
|--|----|

|                                                                                                                                           |    |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 1. Co wchodzi w skład spadku?.....                                                                                                        | 46 |
| 2. Czy w skład spadku po zmarłym wchodzi również długi? .....                                                                             | 47 |
| 3. Jak wykazać, że jest się spadkobiercą?.....                                                                                            | 49 |
| 4. Kiedy następuje dziedziczenie ustawowe, a kiedy testamentowe? .....                                                                    | 50 |
| 5. Czy dziedziczenie ustawowe może nastąpić co do części spadku?                                                                          | 51 |
| 6. Jakie są podstawowe zasady dziedziczenia ustawowego? ....                                                                              | 52 |
| 7. Czy adoptowane dziecko dziedziczy po biologicznych rodzicach? .....                                                                    | 54 |
| 8. W jaki sposób dziedziczą po sobie małżonkowie?.....                                                                                    | 55 |
| 9. Czy intercyza pozbawia małżonka spadku?.....                                                                                           | 56 |
| 10. Czym jest rozdzielnosc majątkowa z wyrównaniem dorobków i jak wpływa na dziedziczenie? .....                                          | 57 |
| 11. Jak na dziedziczenie wpływa rozwód, a jak separacja?.....                                                                             | 59 |
| 12. Czy osoby bliskie spadkodawcy, które mieszkaly z nim do dnia jego śmierci, mają prawo nadal korzystać z zajmowanego mieszkania? ..... | 59 |
| 13. Co to jest zapis i jakie są jego rodzaje? .....                                                                                       | 60 |
| 14. Zapisanie konkretnego składnika majątku – na co zwrócić uwagę?                                                                        | 62 |
| 15. Czy można odrzucić spadek z testamentu, a przyjąć ten z ustawy?.....                                                                  | 65 |
| 16. Jak zostawić coś w spadku pod określonymi warunkami? .....                                                                            | 66 |
| 17. Czy można odroczyć skutek dziedziczenia majątku?.....                                                                                 | 68 |
| 18. Czy można skutecznie zostawić spadkobiercom polecenia?...                                                                             | 69 |
| 19. Kto to jest wykonawca testamentu i czy warto go powołać?...                                                                           | 71 |

|                                                                                                                                                                     |           |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| 20. Co to jest niegodność dziedziczenia? .....                                                                                                                      | 72        |
| 21. Czy przebaczenie potencjalnemu spadkobiercy przez spadkodawcę wpływa na dziedziczenie? .....                                                                    | 74        |
| 22. Kto zarządza majątkiem, który odziedziczył niepełnoletni? .....                                                                                                 | 75        |
| 23. Czy spadek na rzecz syna to także spadek na rzecz synowej? ..                                                                                                   | 76        |
| 24. Co się dzieje ze spadkiem, gdy spadkodawca i spadkobierca giną jednocześnie? .....                                                                              | 77        |
| 25. Kiedy spadek przejmuje „państwo”? .....                                                                                                                         | 79        |
| 26. Jak przekazać majątek dziecku? .....                                                                                                                            | 80        |
| 27. Jaką moc prawną mają konstytucje firm rodzinnych? .....                                                                                                         | 81        |
| <b>Rozdział 2. Testament – sporządzenie, zmiana, odwołanie .....</b>                                                                                                | <b>83</b> |
| 28. Czy lepiej sporządzić testament, czy zdać się na dziedziczenie ustawowe? .....                                                                                  | 83        |
| 29. Kiedy testament „zaczyna działać”? .....                                                                                                                        | 84        |
| 30. Który testament jest lepszy – notarialny czy odręczny? .....                                                                                                    | 86        |
| 31. Czy testament musi mówić o całym majątku? .....                                                                                                                 | 87        |
| 32. Czy można sporządzić testament w taki sposób, aby przekazać konkretne składniki majątku spadkodawcy poszczególnym spadkobiercom? .....                          | 89        |
| 33. Czy można przekazać spadkobiercy spadek w taki sposób, aby po jego śmierci spadek ten przeszedł na kolejną, wskazaną przez pierwotnego spadkodawcę osobę? ..... | 89        |
| 34. Czy każdy może sporządzić testament? .....                                                                                                                      | 91        |
| 35. Czy dwie osoby mogą spisać wspólny testament? .....                                                                                                             | 92        |
| 36. Czy można dziedziczyć na podstawie kilku testamentów tego samego spadkodawcy? .....                                                                             | 93        |
| 37. W jaki sposób należy interpretować testament? .....                                                                                                             | 94        |
| 38. Jakie są najczęstsze przyczyny nieważności testamentu? .....                                                                                                    | 95        |
| 39. Do kiedy można powołać się na nieważność testamentu? .....                                                                                                      | 97        |
| 40. Jak zmienić testament? .....                                                                                                                                    | 98        |
| 41. Jak odwołać testament? .....                                                                                                                                    | 99        |
| 42. Czy o zmianie lub odwołaniu testamentu trzeba kogoś poinformować? .....                                                                                         | 100       |
| 43. Czy testament odręczny faktycznie musi być napisany ręcznie? .....                                                                                              | 100       |
| 44. Czy testament sporządzony za granicą jest ważny w Polsce? ..                                                                                                    | 101       |
| 45. Czy pominięcie kogoś w testamencie jest jednoznaczne z wydziedziczeniem? .....                                                                                  | 102       |
| 46. Jak cofnąć decyzję o wydziedziczeniu? .....                                                                                                                     | 104       |
| 47. Czy testament zawsze musi być pisemny? .....                                                                                                                    | 105       |
| 48. Rejestr testamentów – jak to działa? .....                                                                                                                      | 107       |

|                                                                                                                               |            |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| 49. W jaki sposób można sprawdzić, czy został sporządzony testament?.....                                                     | 109        |
| <b>Rozdział 3. Spadek – przyjęcie, odrzucenie, odpowiedzialność.....</b>                                                      | <b>110</b> |
| 50. Zostałem spadkobiercą – jakie mam możliwości działania w związku ze spadkiem?.....                                        | 110        |
| 51. Co trzeba zrobić, żeby przyjąć spadek? .....                                                                              | 111        |
| 52. Do kiedy można przyjąć spadek?.....                                                                                       | 112        |
| 53. Co to znaczy przyjąć spadek z dobrodziejstwem inwentarza i kto płaci za sporządzenie spisu (lub wykazu) inwentarza? ..... | 114        |
| 54. Kto potwierdza nabycie spadku? .....                                                                                      | 116        |
| 55. Ile trwa potwierdzenie nabycia spadku u notariusza i w sądzie?.....                                                       | 117        |
| 56. Ile kosztuje potwierdzenie nabycia spadku u notariusza i w sądzie?.....                                                   | 118        |
| 57. Czy spadkobierca może żądać wydania spadku?.....                                                                          | 118        |
| 58. Co się dzieje, gdy spadkobierca odrzuci spadek? .....                                                                     | 119        |
| 59. Czy odrzucenie spadku przez rodzica oznacza automatyczne odrzucenie spadku przez jego dzieci?.....                        | 121        |
| 60. Czy można częściowo przyjąć, a częściowo odrzucić spadek? .....                                                           | 122        |
| 61. Czy można przyjąć lub odrzucić spadek pod warunkiem lub z zastrzeżeniem terminu? .....                                    | 124        |
| 62. Czy można przepisać spadek na inną osobę? .....                                                                           | 125        |
| 63. Czy można odwołać oświadczenie o przyjęciu lub odrzuceniu spadku?.....                                                    | 126        |
| 64. Czy można uchylić się od skutków prawnych oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku? .....                           | 127        |
| 65. Czy spadkobierca zawsze odpowiada za długi spadkodawcy? .....                                                             | 129        |
| 66. Jak sprawdzić, czy w skład spadku wchodzi długi?.....                                                                     | 130        |
| 67. Jak kształtuje się odpowiedzialność za długi spadkowe? .....                                                              | 131        |
| 68. Co się dzieje, gdy długi spadkowe ujawnią się dopiero po pewnym czasie? .....                                             | 133        |
| 69. Na czym polega dział spadku i kiedy jest potrzebne postępowanie działowe? .....                                           | 134        |
| 70. Czy można dokonać częściowego działu spadku? .....                                                                        | 136        |
| 71. W jaki sposób oblicza się majątek podlegający podziałowi? ...                                                             | 137        |
| 72. Czy spadkobiercy mogą samodzielnie podzielić pomiędzy siebie spadek?.....                                                 | 141        |
| 73. Jak długo trwa dział spadku? .....                                                                                        | 142        |
| 74. Jaka jest rola zabezpieczenia w postępowaniu o dział spadku?.....                                                         | 143        |
| 75. Czy można sprzedać składnik majątku wchodzący w skład spadku?.....                                                        | 145        |

|                                                                                                                      |            |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| 76. Czy można zbyć spadek?.....                                                                                      | 146        |
| 77. W jakiej formie można zbyć spadek?.....                                                                          | 147        |
| <b>Rozdział 4. Darowizna i zachowek.....</b>                                                                         | <b>148</b> |
| 78. Jak darować córce, a nie zięciowi?.....                                                                          | 148        |
| 79. Czy korzystniej jest darować nieruchomość przed, czy po ślubie dziecka? .....                                    | 149        |
| 80. Jakie konsekwencje ma wybudowanie domu po dokonaniu darowizny nieruchomości na rzecz dziecka? .....              | 150        |
| 81. Jaki wpływ na dziedziczenie ma darowizna dokonana przed śmiercią? .....                                          | 151        |
| 82. Jak wylicza się wartość darowizny na potrzeby dziedziczenia? .....                                               | 153        |
| 83. Czy można zawrzeć umowę darowizny na wypadek śmierci? ..                                                         | 155        |
| 84. Czy umowa darowizny na wypadek śmierci może być zawarta pod warunkiem lub z zastrzeżeniem terminu? .....         | 157        |
| 85. Zachowek – co to jest, kto i kiedy może go żądać?.....                                                           | 159        |
| 86. Które darowizny mają wpływ na wysokość zachowku? .....                                                           | 162        |
| 87. Jak wylicza się wartość zachowku?.....                                                                           | 162        |
| 88. Czy zachowek może być warunkowy? .....                                                                           | 166        |
| 89. Czy potomkowie wydziedziczonego tracą prawo do zachowku?....                                                     | 167        |
| 90. Czy roszczenie o zachowek jest dziedziczne? .....                                                                | 168        |
| 91. Czy zawsze trzeba się liczyć z zapłatą zachowku? .....                                                           | 168        |
| 92. Czy można zrzec się prawa do zachowku? .....                                                                     | 172        |
| 93. Czy w umowie o zrzeczenie się prawa do zachowku można zawrzeć warunek lub termin? .....                          | 173        |
| 94. Czy można częściowo zrzec się prawa do zachowku? .....                                                           | 175        |
| 95. Czym różni się zrzeczenie prawa do zachowku od zrzeczenia się zachowku?.....                                     | 176        |
| 96. Kiedy zachowek się nie należy? .....                                                                             | 176        |
| 97. Jak można ograniczyć obowiązek wypłaty zachowku?.....                                                            | 177        |
| 98. Czy można odroczyć termin zapłaty zachowku?.....                                                                 | 179        |
| 99. Czy zachowek można rozłożyć na raty?.....                                                                        | 180        |
| 100. Czy można obniżyć wysokość zachowku?.....                                                                       | 180        |
| 101. Jakie są granice odpowiedzialności za zachowek?.....                                                            | 181        |
| 102. Kiedy przedawnia się roszczenie o zachowek? .....                                                               | 183        |
| 103. Czy fundacja, gdy otrzyma darowiznę, musi się liczyć z obowiązkami wobec przyszłych spadkobierców darczyńcy?... | 183        |
| 104. Umowa zrzeczenia się dziedziczenia – kiedy to dobre rozwiązanie?.....                                           | 184        |
| <b>Rozdział 5. Dziedziczenie firmy jednoosobowej .....</b>                                                           | <b>186</b> |
| 105. Majątek prywatny i firmowy – czym różni się ich dziedziczenie? .....                                            | 186        |

|                                                                                                                                    |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 106. Co to jest przedsiębiorstwo w spadku? .....                                                                                   | 187 |
| 107. Czym różni się przedsiębiorstwo w spadku od „zwyčajnego” przedsiębiorstwa? .....                                              | 188 |
| 108. Kto jest właścicielem przedsiębiorstwa w spadku?.....                                                                         | 189 |
| 109. Kto to jest zarządca sukcesyjny i jaki jest zakres jego działania? ....                                                       | 189 |
| 110. Czy dane zarządcy sukcesyjnego są publiczne? .....                                                                            | 191 |
| 111. Jak powołać i odwołać zarządcę sukcesyjnego? .....                                                                            | 191 |
| 112. Jak długo trwa zarząd sukcesyjny? .....                                                                                       | 193 |
| 113. Co się dzieje, gdy przedsiębiorca nie ustanowi zarządu sukcesyjnego?.....                                                     | 194 |
| 114. Jaką odpowiedzialność ponosi zarządca sukcesyjny? .....                                                                       | 195 |
| 115. Jak ograniczyć działania zarządcy sukcesyjnego?.....                                                                          | 195 |
| 116. Co się dzieje z zawartymi umowami po śmierci przedsiębiorcy?....                                                              | 196 |
| 117. Czy zarządca sukcesyjny może dokonać przekształcenia przedsiębiorstwa w spadku w spółkę z o.o.?.....                          | 198 |
| 118. Jak powołać zarządcę sukcesyjnego po śmierci przedsiębiorcy? ...                                                              | 199 |
| 119. Czy można przedłużyć zarząd sukcesyjny? .....                                                                                 | 201 |
| 120. Jakie mogą być powody przedłużenia zarządu sukcesyjnego? .....                                                                | 201 |
| 121. Czy małoletni musi otrzymać część firmy w spadku? .....                                                                       | 202 |
| 122. Czy małoletni musi wejść do spółki z przedsiębiorstwa w spadku?.....                                                          | 203 |
| 123. Czy w przypadku małoletniego sąd musi wyrazić zgodę na dział przedsiębiorstwa w spadku? .....                                 | 204 |
| 124. Czy konieczny jest dział spadku obejmujący przedsiębiorstwo w spadku? .....                                                   | 205 |
| 125. Jakich formalności należy dopełnić, aby kontynuować działalność przedsiębiorstwa w spadku? .....                              | 206 |
| 126. Czy spółka cywilna może powołać zarządcę sukcesyjnego? ...                                                                    | 208 |
| 127. Czy zarządcą sukcesyjnym musi być spadkobierca? .....                                                                         | 209 |
| 128. Jak wykreślić przedsiębiorstwo w spadku z rejestru? .....                                                                     | 210 |
| 129. Kiedy przedsiębiorstwo w spadku zostanie wykreślone z rejestru?..                                                             | 211 |
| 130. Czy warto powołać wykonawcę testamentu pomimo powołania zarządcy sukcesyjnego?.....                                           | 212 |
| 131. Kiedy zarządca sukcesyjny powinien rozpocząć przekształcenie przedsiębiorstwa w spadku?.....                                  | 213 |
| 132. Czy zarządca sukcesyjny może przekształcić przedsiębiorstwo w spadku? .....                                                   | 214 |
| 133. Na jakie czynności dotyczące przedsiębiorstwa w spadku musi uzyskać zgodę zarządca sukcesyjny?.....                           | 215 |
| 134. Co się dzieje z umowami w przedsiębiorstwie w spadku w przypadku braku uzyskania zgody sądu przez zarządcę sukcesyjnego?..... | 216 |
| 135. Czy zarządca sukcesyjny może wypłacać zaliczki z zysku przedsiębiorstwa w spadku? .....                                       | 217 |

|                                                                                                                                           |            |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| 136. Czy zarządca sukcesyjny może sprzedać wyposażenie przedsiębiorstwa w spadku? .....                                                   | 217        |
| 137. Czy zarządca sukcesyjny może dokonać wygaszenia koncesji przedsiębiorstwa w spadku? .....                                            | 218        |
| 138. Czy zarządca sukcesyjny może wydzierżawić przedsiębiorstwo w spadku? .....                                                           | 218        |
| 139. Czy zarządca sukcesyjny może dokonać likwidacji przedsiębiorstwa w spadku? .....                                                     | 219        |
| 140. Jakich czynności nie może dokonać zarządca sukcesyjny bez zgody spadkobierców? .....                                                 | 219        |
| 141. Jakie prawa do przedsiębiorstwa ma małżonek zmarłego przedsiębiorcy? .....                                                           | 220        |
| <b>Rozdział 6. Dziedziczenie spółki. ....</b>                                                                                             | <b>222</b> |
| 142. Czy spółka rozwiązuje się wskutek śmierci wspólnika? .....                                                                           | 222        |
| 143. Jak umowy i statuty spółek wpływają na dziedziczenie? .....                                                                          | 223        |
| 144. Czy można przewidzieć, że w miejsce zmarłego wspólnika wstąpi do spółki konkretna osoba? Czy taki zapis zawsze jest skuteczny? ..... | 224        |
| 145. Czy w umowie lub statucie spółki można wyłączyć dziedziczenie po zmarłym wspólniku? Kiedy taki zapis będzie nieskuteczny? .....      | 226        |
| 146. Czy można zapisać „udziały” w spółce osobowej kilku spadkobiercom? .....                                                             | 227        |
| 147. Jak uniknąć problemów na wypadek śmierci jednego ze wspólników spółki dwuosobowej? .....                                             | 228        |
| 148. Co się dzieje, gdy udziały jednego wspólnika odziedziczy kilka osób? .....                                                           | 229        |
| 149. Jakie są skutki niewskazania przez spadkobierców wspólnika wspólnego przedstawiciela? .....                                          | 231        |
| 150. Czy wspólny przedstawiciel spadkobierców wspólnika jest ujawniony w KRS? .....                                                       | 232        |
| 151. Jak na udziały wpływa wspólność majątkowa małżonków? ...                                                                             | 233        |
| 152. Czy spadkodawca może wiązać spadkobierców zaleceniami co do wypłaty zysków spółki? .....                                             | 234        |
| 153. Czy można zostawić w spadku „udziały” w spółce cywilnej? ...                                                                         | 235        |
| 154. Czy wspólnicy spółki cywilnej mogą ustanowić zarząd sukcesyjny? .....                                                                | 236        |
| 155. Umiera wspólnik – co powinna zrobić spółka i pozostali wspólnicy? .....                                                              | 237        |
| 156. Co trzeba sprawdzić, gdy umiera wspólnik zarządzający spółką? .....                                                                  | 239        |
| 157. Jak zabezpieczyć spółkę przed potencjalnym sporem pomiędzy przyszłymi spadkobiercami? .....                                          | 240        |

|                                                                                                                                                                          |            |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| 158. Czy można przekazać udziały w spółce małoletniemu dziecku w taki sposób, aby wyłączyć jego rodziców od podejmowania decyzji w imieniu dziecka w tym zakresie? ..... | 242        |
| 159. Czy można podzielić ogół praw i obowiązków w spółce osobowej pomiędzy spadkobierców wspólnika? .....                                                                | 243        |
| 160. Czy zasady dziedziczenia można wprowadzić wprost do umowy spółki? .....                                                                                             | 244        |
| 161. Kiedy warto zawrzeć porozumienie pomiędzy wspólnikami spółki a ich następcami i co w nim uregulować? .....                                                          | 244        |
| 162. Jakie zagrożenia dla spółki wiążą się z dziedziczeniem „udziału” spółkowego przez małoletniego? .....                                                               | 245        |
| 163. W jakich przypadkach wymagana jest zgoda sądu opiekuńczego, gdy wspólnikiem jest małoletni? .....                                                                   | 247        |
| 164. Wykonawca testamentu – jaką pełni funkcję w dziedziczeniu udziału spółkowego przez kilku spadkobierców? .....                                                       | 248        |
| <b>Rozdział 7. Dziedziczenie innych składników majątku .....</b>                                                                                                         | <b>249</b> |
| 165. Co się dzieje z udzielonymi pełnomocnictwami po śmierci przedsiębiorcy? .....                                                                                       | 249        |
| 166. Jak dziedziczy się znaki towarowe? .....                                                                                                                            | 250        |
| 167. Jak dziedziczy się nieruchomości? .....                                                                                                                             | 251        |
| 168. Jak dziedziczy się grunty rolne? .....                                                                                                                              | 252        |
| 169. Jak dziedziczy się środki na rachunkach bankowych i lokatach? .....                                                                                                 | 253        |
| 170. Jak zapewnić spadkobiercom swobodny dostęp do konta bankowego? .....                                                                                                | 254        |
| 171. Czy polisy wchodzą w skład spadku? .....                                                                                                                            | 255        |
| 172. Koncesje, zezwolenia, licencje – co się z nimi dzieje po śmierci przedsiębiorcy? .....                                                                              | 256        |
| 173. Jak dziedziczy się jednostki w funduszach inwestycyjnych? ...                                                                                                       | 257        |
| 174. Czy można zostawić w spadku konto w <i>social mediach</i> ? .....                                                                                                   | 259        |
| <b>Rozdział 8. Podatek od spadków i darowizn .....</b>                                                                                                                   | <b>260</b> |
| 175. Jakie obowiązki podatkowe i w jakich terminach ma spadkobierca, a jakie obdarowany? .....                                                                           | 260        |
| 176. Jak ustalić wartość nabytego majątku dla potrzeb opodatkowania podatkiem od spadków i darowizn? .....                                                               | 261        |
| 177. Co to jest czysta wartość spadku i jak ją obliczyć? .....                                                                                                           | 263        |
| 178. Jakie skutki w podatku do spadków i darowizn wywołuje darowizna z polecenia? .....                                                                                  | 265        |
| 179. Jakie są stawki podatku od spadków i darowizn? .....                                                                                                                | 266        |
| 180. Ile wynosi kwota wolna w podatku od spadków i darowizn? ...                                                                                                         | 268        |
| 181. Kiedy nie płaci się podatku od spadków i darowizn? .....                                                                                                            | 269        |

|                                                                                                                                                               |            |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| 182. Którzy członkowie rodziny mogą być zwolnieni z zapłaty podatku od spadków i darowizn? .....                                                              | 271        |
| 183. Co muszą zrobić członkowie najbliższej rodziny, aby nie płacić podatku od spadków i darowizn? .....                                                      | 273        |
| 184. Czy możliwe jest przekazanie firmy bez obowiązku zapłaty podatku od spadków i darowizn? .....                                                            | 274        |
| 185. Jak opodatkowane jest otrzymanie w spadku przedsiębiorstwa osoby fizycznej? .....                                                                        | 275        |
| 186. Jak opodatkowane jest otrzymanie spółki w spadku, a jak w darowiznie? .....                                                                              | 276        |
| 187. Jak opodatkowane jest otrzymanie spadku lub darowizny przez osobę niezamieszkującą w Polsce? .....                                                       | 277        |
| 188. Jakie są konsekwencje niezłożenia w urządzie skarbowym zeznania o nabyciu rzeczy lub praw majątkowych w drodze spadku lub darowizny? .....               | 279        |
| 189. Czy można zapłacić podatek od spadku, sprzedając składniki majątku otrzymane w jego ramach? .....                                                        | 281        |
| 190. Jaką wartość zgłosić do urzędu skarbowego w przypadku otrzymania w spadku udziałów w spółce? .....                                                       | 282        |
| 191. Jak opodatkowany jest zachówek? .....                                                                                                                    | 284        |
| 192. Czy podział spadku między spadkobierców podlega opodatkowaniu podatkiem od spadków i darowizn?.....                                                      | 284        |
| <b>Rozdział 9. Podatek dochodowy oraz podatek od towarów i usług .....</b>                                                                                    | <b>286</b> |
| 193. Czy otrzymanie spadku lub darowizny podlega opodatkowaniu PIT?.....                                                                                      | 286        |
| 194. Czy spadek lub darowizna podlega opodatkowaniu VAT lub PCC?..                                                                                            | 286        |
| 195. Jakie są skutki podatkowe odpłatnego zniesienia współwłasności majątku po podziale spadku? .....                                                         | 287        |
| 196. Czy wyłączenie określonych składników z majątku firmowego przed przekazaniem go w spadku lub darowiznie podlega opodatkowaniu PIT?.....                  | 289        |
| 197. Jakie skutki podatkowe na gruncie VAT wywołuje wycofanie określonych składników z majątku firmowego przed przekazaniem go w spadku lub darowiznie? ..... | 290        |
| 198. Co to jest sukcesja podatkowa?.....                                                                                                                      | 292        |
| 199. Z czym podatkowo wiąże się ustanowienie zarządcy sukcesyjnego i prowadzenie przedsiębiorstwa w spadku? .....                                             | 293        |
| 200. Czy przedsiębiorstwo w spadku kontynuuje rozliczenia VAT spadkodawcy?.....                                                                               | 294        |
| 201. Jak amortyzować składniki majątku przekazane w spadku?...                                                                                                | 295        |
| 202. Jak amortyzować składniki majątku przekazane w darowiznie? ....                                                                                          | 295        |
| 203. Czy darowizna przedsiębiorstwa wpływa na prawo do odliczenia VAT?.....                                                                                   | 296        |



|                                                                                                                                     |            |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| 204. Jak opodatkowana jest sprzedaż odziedziczonego majątku? ..                                                                     | 298        |
| 205. Jak opodatkowana jest sprzedaż odziedziczonych udziałów? ..                                                                    | 299        |
| 206. Jak opodatkowana jest sprzedaż odziedziczonego majątku, który spadkobierca wprowadził do działalności gospodarczej?            | 301        |
| 207. Jak opodatkowana jest sprzedaż odziedziczonej nieruchomości? .....                                                             | 302        |
| 208. Jak opodatkowana jest sprzedaż odziedziczonej nieruchomości, którą spadkobierca wprowadził do działalności gospodarczej? ..... | 303        |
| 209. Czy sprzedaż składników majątku otrzymanych w spadku wpływa na podstawę obliczenia daniny solidarnościowej? .....              | 305        |
| <b>Rozdział 10. Odpowiedzialność podatkowa spadkobierców .....</b>                                                                  | <b>307</b> |
| 210. Czy spadkobiercy odpowiadają za długi podatkowe spadkodawcy? .....                                                             | 307        |
| 211. Kto odpowiada za deklaracje podatkowe spadkodawcy? .....                                                                       | 308        |
| 212. Jakie skutki podatkowe związane są ze spłatą zobowiązania wchodzącego w skład spadku? .....                                    | 310        |
| 213. Czy spadkobierca jest zobowiązany do wykreślenia spadkodawcy z rejestru VAT i sporządzenia spisu z natury? ...                 | 311        |
| <b>Rozdział 11. Planowanie podatkowo-spadkowe .....</b>                                                                             | <b>313</b> |
| 214. Czy podatkowo korzystniej jest odziedziczyć firmę, czy udziały w spółce? .....                                                 | 313        |
| 215. Czy spółka jest sposobem na bezpodatkowe dziedziczenie? ...                                                                    | 314        |
| 216. Czy fundacja jest sposobem na zaplanowanie sukcesji majątkowej? .....                                                          | 316        |

## **Część II. Spółka rodzinna z zewnętrznym menedżerem**

|                                                                                  |     |
|----------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Wstęp do części II .....                                                         | 321 |
| 10 rzeczy, o które warto zadbać, wprowadzając menedżera do firmy rodzinnej ..... | 324 |

|                                                                                                  |            |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| <b>Rozdział 1. Wybór formy prowadzenia działalności i przekształcenie ...</b>                    | <b>327</b> |
| 217. Osoba z zewnątrz w spółce rodzinnej – jaką formę działalności wybrać? .....                 | 327        |
| 218. Firma jednoosobowa – dlaczego warto przekształcić ją w spółkę? .....                        | 331        |
| 219. Jak przekształcić firmę jednoosobową w spółkę? .....                                        | 332        |
| 220. Czy po przekształceniu firmy jednoosobowej cały majątek firmowy musi wejść do spółki? ..... | 333        |

|                                                                                                                                               |            |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| 221. Jakie są skutki podatkowe przekształcenia przedsiębiorcy w spółkę? .....                                                                 | 335        |
| 222. Jakie są skutki podatkowe aportu przedsiębiorstwa do spółki? .....                                                                       | 338        |
| 223. Spółka cicha i umowa powiernictwa – na czym to polega i jak wpływa na spadkobranie? .....                                                | 339        |
| 224. Jak zabezpieczyć finansowo małżonka, któremu spadkodawca nie chce przekazać kontroli w spółce? .....                                     | 341        |
| <b>Rozdział 2. Wprowadzenie menedżera do biznesu .....</b>                                                                                    | <b>342</b> |
| 225. Jak przyjąć do grona wspólników zaufanego pracownika? .....                                                                              | 342        |
| 226. Kupno dotychczasowych udziałów czy objęcie nowych – co zaoferować menedżerowi? .....                                                     | 343        |
| 227. Czy obejmując udziały lub akcje, trzeba zapłacić PIT? .....                                                                              | 346        |
| 228. Czy przystąpienie wspólnika do spółki osobowej powoduje powstanie przychodu do opodatkowania? .....                                      | 349        |
| 229. Jak opodatkowana jest sprzedaż udziałów lub akcji, które zostały objęte w związku z przekształceniem jednoosobowej firmy w spółkę? ..... | 349        |
| 230. Czy emisja udziałów po wartości nominalnej może stanowić przychód dla nowego wspólnika? .....                                            | 351        |
| 231. Jak opodatkowana jest sprzedaż udziałów za symboliczną złotówkę? .....                                                                   | 352        |
| 232. Jakie są konsekwencje podatkowe darowizny udziałów? .....                                                                                | 354        |
| 233. Kiedy wejście do spółki nowego wspólnika trzeba poddać szczególnej kontroli? .....                                                       | 355        |
| <b>Rozdział 3. Wniesienie wkładów przez menedżera .....</b>                                                                                   | <b>357</b> |
| 234. Czy nowy wspólnik zawsze musi wnieść wkład do spółki? ....                                                                               | 357        |
| 235. Czy praca wspólnika może być wkładem do spółki? .....                                                                                    | 359        |
| 236. Jakie skutki podatkowe po stronie spółki wywołuje wniesienie do niej nowych wkładów? .....                                               | 361        |
| 237. Czy wkłady do spółki podlegają opodatkowaniu VAT? .....                                                                                  | 363        |
| 238. Czy wkład wspólnika spółki kapitałowej musi być proporcjonalny do jego udziału w zysku? .....                                            | 364        |
| 239. Czy wkład wspólnika spółki osobowej musi być proporcjonalny do jego udziału w zysku? .....                                               | 365        |
| <b>Rozdział 4. Zawarcie umowy z menedżerem .....</b>                                                                                          | <b>367</b> |
| 240. Na co zwrócić szczególną uwagę, zawierając umowę spółki z menedżerem? .....                                                              | 367        |
| 241. Czy oprócz umowy spółki warto zawrzeć dodatkowe porozumienie wspólników? .....                                                           | 369        |
| 242. Co zawrzeć w dodatkowym porozumieniu wspólników? .....                                                                                   | 369        |

|                                                                                                                                   |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 243. Czy zawarcie umowy spółki z członkami rodziny wpływa na obowiązki podatkowe? .....                                           | 371 |
| 244. Czy zawarcie umowy spółki z dotychczasowym kontrahentem wpływa na dodatkowe obowiązki podatkowe?.....                        | 373 |
| <b>Rozdział 5. Funkcjonowanie spółki rodzinnej z zewnętrznym menedżerem</b> .....                                                 | 375 |
| 245. Czy wspólnicy odpowiadają za zobowiązania spółki? .....                                                                      | 375 |
| 246. Kto ma prawo zmienić umowę spółki? .....                                                                                     | 376 |
| 247. Jakie większości w spółkach decydują o poszczególnych sprawach? .....                                                        | 378 |
| 248. Kto decyduje o wypłacie zysku w spółce? .....                                                                                | 381 |
| 249. Jak opodatkowana jest wypłata zysku ze spółki będącej podatnikiem CIT? .....                                                 | 383 |
| 250. Jak opodatkowana jest wypłata zysku ze spółki niebędącej podatnikiem CIT? .....                                              | 385 |
| 251. Czy wypłaty zaliczek na poczet zysku są opodatkowane? .....                                                                  | 386 |
| 252. Czy dochody uzyskane z uczestnictwa w spółce wpływają na podstawę obliczenia daniny solidarnościowej? .....                  | 388 |
| 253. Jak opodatkowany jest udział w zysku osoby spoza grona wspólników? .....                                                     | 390 |
| 254. Niektórzy wspólnicy mają pracować na rzecz spółki, inni mają być wspólnikami pasywnymi – jak uregulować taką sytuację? ..... | 391 |
| 255. Jak przeciwdziałać rozdrobnieniu udziałów lub akcji, które ogranicza kontrolę nad spółką? .....                              | 393 |
| <b>Rozdział 6. Motywowanie menedżera</b> .....                                                                                    | 396 |
| 256. Jak zmotywować zarząd do skutecznej pracy na rzecz spółki? .....                                                             | 396 |
| 257. Czym są programy motywacyjne? .....                                                                                          | 397 |
| 258. Jakie są przykłady programów motywacyjnych? .....                                                                            | 398 |
| 259. Co to jest ESOP? .....                                                                                                       | 399 |
| 260. Czym jest vesting i jak go wykorzystać, planując sukcesję? ....                                                              | 400 |
| 261. Co to są akcje nieme i jak je wykorzystać, planując sukcesję? ..                                                             | 401 |
| 262. W jaki sposób opodatkowane są programy motywacyjne dla pracowników i członków zarządu? .....                                 | 402 |
| 263. Jak opodatkowane jest nabycie akcji w ramach programu motywacyjnego spółki? .....                                            | 404 |
| 264. Co to są udziały fantomowe i jak je wykorzystać, planując sukcesję? .....                                                    | 405 |
| 265. Czy zawarcie umowy dotyczącej udziałów (akcji) fantomowych stanowi dochód uprawnionego już w momencie ich przyznania? .....  | 406 |

|                                                                                                            |            |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| <b>Rozdział 7. Utrzymanie kontroli nad spółką i menedżerem.</b>                                            | <b>408</b> |
| 266. W jaki sposób wspólnicy mogą kontrolować menedżera?.....                                              | 408        |
| 267. Czy możliwe jest uprzywilejowanie wspólników w spółce?.....                                           | 411        |
| 268. Do czego można wykorzystać radę nadzorczą w spółce?.....                                              | 412        |
| 269. Do czego można wykorzystać radę nadzorczą w spółce?.....                                              | 413        |
| 270. Czy w umowie spółki można ograniczyć działania konkurencyjne menedżera? .....                         | 415        |
| 271. Jak zmniejszyć ryzyko wystąpienia sporów w spółce? .....                                              | 416        |
| 272. Jak pozbyć się ze spółki niełojalnego wspólnika? .....                                                | 417        |
| 273. Jak zabezpieczyć się przed niekontrolowanym zbywaniem udziałów?.....                                  | 419        |
| 274. Kto ma prawo do otrzymania zysku spółki w razie sprzedaży udziałów lub akcji w ciągu roku? .....      | 421        |
| 275. Kto ma prawo do otrzymania zysku spółki w razie sprzedaży ogółu praw i obowiązków w ciągu roku? ..... | 423        |
| 276. Jak opodatkowane są zyski reinwestowane w spółce będącej podatnikiem CIT?.....                        | 424        |
| 277. Jak opodatkowane są zyski reinwestowane w spółce niebędącej podatnikiem CIT?.....                     | 425        |

### Część III. Wyjście z biznesu

|                                                            |     |
|------------------------------------------------------------|-----|
| Wstęp do części III .....                                  | 429 |
| 10 kroków dobrze zaplanowanej transakcji zbycia firmy..... | 432 |

|                                                                                                      |            |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| <b>Rozdział 1. Poszukiwania nabywcy i wycena biznesu</b> .....                                       | <b>435</b> |
| 278. Jak szukać potencjalnego nabywcy firmy? .....                                                   | 435        |
| 279. Na co zwracają uwagę nabywcy firm? .....                                                        | 436        |
| 280. Co z reguły budzi obawy nabywców firm? .....                                                    | 438        |
| 281. Jak wycenić swój biznes? .....                                                                  | 439        |
| 282. Czy potencjał i prognozowane zyski mogą wpływać na cenę firmy? .....                            | 441        |
| 283. Co to jest wykup menedżerski? .....                                                             | 443        |
| 284. Uzależnienie ceny od wyników firmy (tzw. earn-out) – jak opodatkowana jest taka sytuacja? ..... | 444        |

|                                                                        |            |
|------------------------------------------------------------------------|------------|
| <b>Rozdział 2. Przygotowanie do transakcji</b> .....                   | <b>447</b> |
| 285. Co to jest due diligence i do czego służy? .....                  | 447        |
| 286. Po co podpisuje się list intencyjny i jaka jest jego treść? ..... | 448        |
| 287. Kiedy sprzedaż firmy wymaga uzyskania szczególnych zezwoleń?..... | 449        |
| 288. Kiedy małżonek musi wyrazić zgodę na zbycie firmy? .....          | 450        |

|                                                                                                                                                                                 |            |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| 289. Spółka z o.o., spółka jawna, jednoosobowa działalność gospodarcza – co i dlaczego najłatwiej sprzedać? .....                                                               | 451        |
| 290. Sprzedaż firmy to proces. Jakie są typowe etapy tego procesu? .....                                                                                                        | 454        |
| <b>Rozdział 3. Sprzedaż spółki. ....</b>                                                                                                                                        | <b>456</b> |
| 291. W jakiej formie zawiera się umowę sprzedaży spółki? .....                                                                                                                  | 456        |
| 292. Jak opodatkowana jest sprzedaż udziałów lub akcji? .....                                                                                                                   | 457        |
| 293. Jak opodatkowana jest sprzedaż ogółu praw i obowiązków? ..                                                                                                                 | 458        |
| 294. Jak sprzedający ustala koszt podatkowy w przypadku sprzedaży udziałów lub akcji? .....                                                                                     | 459        |
| 295. Jak sprzedający ustala koszt podatkowy w przypadku sprzedaży ogółu praw i obowiązków? .....                                                                                | 461        |
| 296. Kiedy należy zapłacić podatek od sprzedaży spółki kapitałowej? .....                                                                                                       | 462        |
| 297. Kiedy należy zapłacić podatek od sprzedaży spółki osobowej? .....                                                                                                          | 462        |
| 298. Kiedy należy zapłacić podatek od sprzedaży spółki w razie rozłożenia płatności na raty? .....                                                                              | 463        |
| 299. Jak nabywca zalicza w koszty zakup spółki? .....                                                                                                                           | 465        |
| 300. Czy można stopniowo sprzedawać spółkę? .....                                                                                                                               | 465        |
| 301. Jak opodatkowana jest stopniowa sprzedaż spółki? .....                                                                                                                     | 466        |
| 302. Za które zobowiązania odpowiada nabywca, a za które zbywca spółki osobowej? .....                                                                                          | 468        |
| 303. Za które zobowiązania odpowiada nabywca, a za które zbywca spółki z o.o.? .....                                                                                            | 468        |
| 304. Czy nabywca spółki przejmuje odpowiedzialność za jej zaległości podatkowe? .....                                                                                           | 469        |
| 305. Czy w przypadku sprzedaży spółki nabywca może rozliczyć jej stratę podatkową? .....                                                                                        | 470        |
| 306. Czy w przypadku sprzedaży spółki przed zakończeniem roku obrotowego zaliczki na poczet zysku wypłacone dotychczasowym wspólnikom powinny zostać przez nich zwrócone? ..... | 471        |
| <b>Rozdział 4. Sprzedaż przedsiębiorstwa .....</b>                                                                                                                              | <b>473</b> |
| 307. W jakiej formie zawiera się umowę sprzedaży przedsiębiorstwa? .....                                                                                                        | 473        |
| 308. Jak opodatkowana jest sprzedaż przedsiębiorstwa? .....                                                                                                                     | 473        |
| 309. Kiedy należy zapłacić podatek od sprzedaży przedsiębiorstwa? .....                                                                                                         | 475        |
| 310. Jak nabywca zalicza w koszty zakup przedsiębiorstwa? .....                                                                                                                 | 475        |
| 311. Czy sprzedaż przedsiębiorstwa musi obejmować wszystkie aktywa? .....                                                                                                       | 476        |
| 312. Co to jest zorganizowana część przedsiębiorstwa? .....                                                                                                                     | 477        |

|                                                                                                                                |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 313. Jak opodatkowana jest sprzedaż zorganizowanej części przedsiębiorstwa? .....                                              | 478 |
| 314. Jak opodatkowana jest sprzedaż poszczególnych składników przedsiębiorstwa? .....                                          | 479 |
| 315. Za które zobowiązania odpowiada nabywca, a za które zbywca przedsiębiorstwa? .....                                        | 480 |
| 316. Jaka jest odpowiedzialność podatkowa nabywcy przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części? .....                       | 481 |
| 317. Jak zabezpieczyć nabywcę przedsiębiorstwa przed odpowiedzialnością za ewentualne długi podatkowe?.....                    | 482 |
| 318. Czy w przypadku sprzedaży firmy na nabywcę przechodzą prawa podatkowe związane z prowadzonym przedsiębiorstwem? .....     | 483 |
| 319. Koncesje, zezwolenia, licencje – co się z nimi dzieje po sprzedaży przedsiębiorstwa?.....                                 | 484 |
| 320. Jakie prawa i obowiązki wynikające z kontraktów przechodzą na nabywcę w razie zbycia firmy? .....                         | 486 |
| 321. Jakie są obowiązki podatkowe w zakresie rocznego rozliczenia z pracownikami w przypadku sprzedaży przedsiębiorstwa? ..... | 487 |
| <b>Rozdział 5. Warunki transakcji</b> .....                                                                                    | 488 |
| 322. Jakie błędy zdarzają się najczęściej w negocjacjach warunków sprzedaży firmy? .....                                       | 488 |
| 323. Jak zagwarantować zapłatę ceny przy sprzedaży firmy?.....                                                                 | 489 |
| 324. Na co warto zwrócić uwagę podpisując porozumienie o zachowaniu poufności? .....                                           | 491 |
| 325. Co to jest rachunek escrow i jak go wykorzystać przy sprzedaży firmy?.....                                                | 492 |
| 326. Jak negocjować zakres zakazu konkurencji przedsiębiorcy?...                                                               | 493 |
| 327. Jak negocjować zakres zakazu konkurencji osób bliskich przedsiębiorcy? .....                                              | 495 |
| 328. Czy sprzedając firmę, można żądać gwarancji zatrudnienia jej pracowników? .....                                           | 495 |
| <b>Rozdział 6. Po sprzedaży</b> .....                                                                                          | 497 |
| 329. W jaki sposób były właściciel może być zatrudniany przez swoją dawną firmę? .....                                         | 497 |
| 330. W jaki sposób opodatkowany jest kontrakt menedżerski?.....                                                                | 498 |
| 331. Czy po sprzedaży firmy można zachować jej nieruchomości i wynajmować je nabywcy?.....                                     | 499 |
| 332. Jak opodatkowany jest wynajem nieruchomości po zbyciu firmy? .....                                                        | 501 |

|                                                                                       |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 333. Czy wierzytelność o zapłatę ceny sprzedaży firmy podlega<br>dziedziczeniu? ..... | 503 |
|---------------------------------------------------------------------------------------|-----|

## Część IV. Fundacja rodzinna

|                                                           |     |
|-----------------------------------------------------------|-----|
| Wstęp do części IV.....                                   | 507 |
| 10 rzeczy, które warto wiedzieć o fundacji rodzinnej..... | 511 |

### Rozdział 1. Założenie fundacji rodzinnej .....

|                                                                                                              |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 334. Co to jest fundacja rodzinna? .....                                                                     | 514 |
| 335. Czym różni się fundacja rodzinna od innych fundacji? .....                                              | 515 |
| 336. Co odróżnia fundację rodzinną od innych form sukcesji?.....                                             | 516 |
| 337. Co zabezpiecza fundacja rodzinna?.....                                                                  | 518 |
| 338. Jakie są przykłady zagranicznych fundacji prywatnych<br>podobnych do fundacji rodzinnej w Polsce? ..... | 518 |
| 339. Jakie są najważniejsze powody, dla których warto założyć<br>fundację rodzinną? .....                    | 520 |
| 340. Jakie mogą być cele fundacji rodzinnej?.....                                                            | 522 |
| 341. Jak założyć fundację rodzinną? .....                                                                    | 523 |
| 342. Kto może założyć fundację rodzinną?.....                                                                | 525 |
| 343. Gdzie rejestruje się fundację rodzinną? .....                                                           | 526 |
| 344. Czy fundacja rodzinna może zostać założona po śmierci<br>fundatora? .....                               | 528 |
| 345. Czy jedna osoba może być fundatorem kilku fundacji?.....                                                | 529 |
| 346. Czy fundatorem może być cudzoziemiec?.....                                                              | 530 |
| 347. Co to jest fundacja rodzinna w organizacji? .....                                                       | 530 |
| 348. Czy założenie fundacji rodzinnej pozwoli na obniżenie lub<br>odroczenie zapłaty zachowku? .....         | 531 |
| 349. Co musi zawierać statut fundacji rodzinnej?.....                                                        | 534 |
| 350. Jakie dodatkowe elementy warto zawrzeć w statucie fundacji<br>rodzinnej?.....                           | 539 |
| 351. Czy fundator może wycofać wkłady wniesione do fundacji<br>rodzinnej? .....                              | 542 |
| 352. Jakie są ogólne zasady opodatkowania fundacji rodzinnej i jej<br>beneficjentów?.....                    | 543 |
| 353. Jak jest opodatkowana fundacja rodzinna w organizacji?.....                                             | 545 |
| 354. Kto powinien zostać uwzględniony w zgłoszeniu CRBR<br>dotyczącym fundacji rodzinnej?.....               | 546 |

### Rozdział 2. Wniesienie mienia do fundacji rodzinnej .....

|                                                                 |     |
|-----------------------------------------------------------------|-----|
| 355. Czym jest fundusz założycielski? .....                     | 548 |
| 356. Jaka powinna być wysokość funduszu założycielskiego? ..... | 548 |

|                                                                                                                                |            |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| 357. Jakie składniki majątku można wnieść do fundacji?.....                                                                    | 549        |
| 358. Czy do fundacji można wnieść składnik majątku znajdujący się w majątku wspólnym małżonków? .....                          | 550        |
| 359. Czy ktoś inny niż fundator może wносить mienie do fundacji? ..                                                            | 551        |
| 360. Czy można wycofać składniki majątku wniesione do fundacji?                                                                | 551        |
| 361. Co to jest spis mienia i kto go sporządza? .....                                                                          | 552        |
| 362. Jakie składniki majątku są ujęte w spisie mienia? .....                                                                   | 553        |
| 363. Z czego może składać się majątek fundacji rodzinnej i jak go wnieść do fundacji? .....                                    | 554        |
| 364. Czy przedmiotem wkładu do fundacji rodzinnej może być gospodarstwo rolne? .....                                           | 558        |
| 365. Czy wniesienie majątku wspólnego do fundacji rodzinnej powoduje przyznanie statusu fundatora? .....                       | 559        |
| 366. Jakie są skutki podatkowe wniesienia mienia do fundacji rodzinnej?.....                                                   | 560        |
| 367. Jakie osoby mogą wносить mienie do fundacji rodzinnej?.....                                                               | 561        |
| 368. Na jakie podatki zwrócić uwagę przy wnoszeniu majątku do fundacji rodzinnej? .....                                        | 562        |
| 369. Fundacja rodzinna czy spółka holdingowa – co łatwiej zostawić w spadku? .....                                             | 564        |
| <b>Rozdział 3. Organizacja fundacji rodzinnej .....</b>                                                                        | <b>567</b> |
| 370. Jak jest zorganizowana fundacja rodzinna? .....                                                                           | 567        |
| 371. Czy fundator może być beneficjentem fundacji rodzinnej? .....                                                             | 568        |
| 372. Czy beneficjent może zrzec się uprawnień wynikających z fundacji rodzinnej? .....                                         | 569        |
| 373. Czy majątek fundacji rodzinnej będzie można przeznaczyć na inne cele niż potrzeby rodziny? .....                          | 570        |
| 374. Czy fundusz założycielski fundacji rodzinnej i mienie po jej rozwiązaniu są doliczane do spadku po fundatorze? .....      | 571        |
| 375. Czy spółkę można przekształcić w fundację rodzinną i odwrotnie? .....                                                     | 574        |
| 376. Czy fundacja rodzinna może mieć oddziały za granicą? .....                                                                | 575        |
| 377. Z jakim momentem skuteczna jest zmiana statutu fundacji rodzinnej? .....                                                  | 575        |
| 378. Czy możliwe jest, aby pewne postanowienia statutu pozostały niezmiennie przez cały czas trwania fundacji rodzinnej? ..... | 576        |
| 379. Kto może być beneficjentem fundacji? .....                                                                                | 577        |
| 380. W jaki sposób można określić beneficjentów fundacji? .....                                                                | 577        |
| 381. W jaki sposób można zmienić beneficjentów fundacji rodzinnej? ...                                                         | 578        |
| 382. Czy można utracić status beneficjenta fundacji? .....                                                                     | 580        |
| 383. Czy listę beneficjentów trzeba ujawniać? .....                                                                            | 580        |
| 384. W jaki sposób jest reprezentowana fundacja? .....                                                                         | 581        |
| 385. Kto odpowiada za zobowiązania fundacji? .....                                                                             | 583        |



|                                                                                                                                    |            |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| 386. Jakie są zasady odpowiedzialności w fundacji rodzinnej?.....                                                                  | 585        |
| 387. Jakie są zadania zarządu? .....                                                                                               | 587        |
| 388. Jakie są zadania zgromadzenia beneficjentów? .....                                                                            | 588        |
| 389. Jakie mogą być zadania rady nadzorczej? .....                                                                                 | 588        |
| 390. Czy można ustanowić inne organy fundacji rodzinnej?.....                                                                      | 589        |
| 391. Czy małoletni może być członkiem organu fundacji rodzinnej?                                                                   | 590        |
| 392. Czy wszyscy beneficjenci muszą być członkami<br>zgromadzenia beneficjentów?.....                                              | 592        |
| 393. Czy fundator może powołać organy statutowe? .....                                                                             | 593        |
| 394. Jakie uprawnienia fundatora może wykonywać inna osoba na<br>podstawie powierzenia?.....                                       | 593        |
| 395. Na które postanowienia statutu fundacji rodzinnej poświęcić<br>szczególną uwagę?.....                                         | 594        |
| 396. Czy członek zarządu fundacji rodzinnej może być jednocześnie<br>członkiem zarządu spółki zależnej od fundacji rodzinnej?..... | 595        |
| 397. Czy zarząd może być uprawniony do zatwierdzenia czynności<br>fundacji rodzinnej w organizacji?.....                           | 595        |
| 398. Czy fundator może być wyłącznym beneficjentem fundacji<br>rodzinnej?.....                                                     | 596        |
| 399. Jakie są podstawowe zasady zmiany statutu fundacji<br>rodzinnej?.....                                                         | 597        |
| 400. Czy fundator jest uprawniony do zmiany statutu z samego<br>faktu bycia fundatorem?.....                                       | 598        |
| 401. Jakie uprawnienia fundatora wygasają z momentem<br>rejestracji fundacji rodzinnej? .....                                      | 598        |
| 402. Kto i w jakim trybie może zmienić cel fundacji rodzinnej? .....                                                               | 599        |
| 403. Czy istnieje sądowa kontrola zmiany statutu fundacji<br>rodzinnej?.....                                                       | 600        |
| <b>Rozdział 4. Działalność fundacji rodzinnej .....</b>                                                                            | <b>601</b> |
| 404. Czy prawo przewiduje katalog inwestycji, których może<br>dokonać fundacja rodzinna? .....                                     | 601        |
| 405. Jak są opodatkowane dochody fundacji rodzinnej? .....                                                                         | 603        |
| 406. Jakie podatki płaci fundacja rodzinna z tytułu przekazania<br>świadczeń w postaci ukrytych zysków?.....                       | 606        |
| 407. Jakie podatki płaci fundacja rodzinna z tytułu uczestnictwa w<br>spółkach?.....                                               | 607        |
| 408. Jakie podatki płaci fundacja rodzinna przy sprzedaży<br>składników majątku? .....                                             | 607        |
| 409. Jakie podatki płaci fundacja rodzinna z tytułu posiadanych<br>nieruchomości?.....                                             | 609        |
| 410. Jakie podatki płaci fundacja rodzinna z tytułu najmu i<br>dzierżawy?.....                                                     | 611        |

|                                                                                                                                                                                                                                    |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 411. Jak jest opodatkowane udzielanie pożyczek przez fundację rodzinną? .....                                                                                                                                                      | 612 |
| 412. Czy fundator może udzielić pożyczki fundacji rodzinnej i jak jest opodatkowana taka pożyczka? .....                                                                                                                           | 613 |
| 413. Czy fundacja rodzinna jest podatnikiem VAT? .....                                                                                                                                                                             | 614 |
| 414. Czy fundacja rodzinna może być współnikiem spółek handlowych rozliczających się tzw. estońskim CIT? .....                                                                                                                     | 615 |
| 415. Czy beneficjent fundacji rodzinnej może być jednocześnie współnikiem spółki rozliczającej się w ramach tzw. estońskiego CIT? .....                                                                                            | 616 |
| 416. Czy prawa do fundacji rodzinnej lub jej majątek podlegają opodatkowaniu podatkiem od dochodów z niezrealizowanych zysków (tzw. exit tax) w przypadku zmiany rezydencji podatkowej przez jej fundatora lub beneficjenta? ..... | 617 |
| 417. Jakie są skutki podatkowe rozwiązania fundacji rodzinnej? ....                                                                                                                                                                | 618 |
| <b>Rozdział 5. Świadczenia i ukryte zyski w fundacji rodzinnej</b> .....                                                                                                                                                           | 622 |
| 418. Czym jest świadczenie? .....                                                                                                                                                                                                  | 622 |
| 419. Jaką postać mogą mieć świadczenia? .....                                                                                                                                                                                      | 623 |
| 420. Czy świadczenie może być zastrzeżone pod warunkiem lub z zastrzeżeniem terminu? .....                                                                                                                                         | 625 |
| 421. Czy świadczenia mogą zostać zmienione? .....                                                                                                                                                                                  | 626 |
| 422. Czy beneficjent może utracić prawo do otrzymywania świadczeń? .....                                                                                                                                                           | 627 |
| 423. Jakie znaczenie ma spis mienia fundacji rodzinnej przy wypłacie świadczeń? .....                                                                                                                                              | 630 |
| 424. Jakie podatki płaci fundacja rodzinna z tytułu przekazania świadczeń statutowych beneficjentom? .....                                                                                                                         | 633 |
| 425. Jakie podatki płacą beneficjenci przy otrzymaniu świadczeń statutowych od fundacji rodzinnej? .....                                                                                                                           | 635 |
| 426. Czym są ukryte zyski w fundacji rodzinnej? .....                                                                                                                                                                              | 637 |
| 427. Jakie podatki płaci fundacja rodzinna z tytułu przekazania świadczeń w postaci ukrytych zysków? .....                                                                                                                         | 639 |
| 428. Jakie podatki płacą beneficjenci i podmioty powiązane przy otrzymaniu świadczeń w postaci ukrytych zysków od fundacji rodzinnej? .....                                                                                        | 640 |
| <b>Rozdział 6. Rachunkowość i sprawozdawczość fundacji rodzinnej</b> .....                                                                                                                                                         | 642 |
| 429. Czy fundacja rodzinna ma obowiązek prowadzenia ksiąg rachunkowych? .....                                                                                                                                                      | 642 |
| 430. Z jakim dniem należy otworzyć księgi rachunkowe w fundacji rodzinnej i rozpocząć ewidencjonowanie zdarzeń? .....                                                                                                              | 643 |
| 431. Czy fundacja rodzinna może prowadzić uproszczoną ewidencję przychodów i kosztów? .....                                                                                                                                        | 644 |

|                                                                                                                            |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 432. Z jakich uproszczeń w prowadzeniu ksiąg rachunkowych może korzystać fundacja rodzinna?.....                           | 644 |
| 433. Co to jest polityka rachunkowości fundacji rodzinnej i czy każda fundacja musi taką posiadać?.....                    | 646 |
| 434. Jakie obowiązki, wynikające z ustawy o rachunkowości, ciąży na zarządzie fundacji?.....                               | 646 |
| 435. Jakie obowiązki, wynikające z ustawy o rachunkowości, ciąży na zgromadzeniu beneficjentów w fundacji rodzinnej? ..... | 648 |
| 436. Jaką rolę w nadzorze nad rachunkowością fundacji rodzinnej może pełnić rada nadzorcza? .....                          | 649 |
| 437. Czy fundacja rodzinna musi sporządzać sprawozdanie finansowe?.....                                                    | 650 |
| 438. Za jaki okres sporządza się sprawozdanie finansowe w fundacji rodzinnej? .....                                        | 650 |
| 439. Czy fundacja rodzinna może przyjąć rok obrotowy inny niż kalendarzowy?.....                                           | 651 |
| 440. Czy rok obrotowy w fundacji zawsze musi trwać 12 pełnych miesięcy kalendarzowych? .....                               | 651 |
| 441. W jakiej formie sporządza się sprawozdanie finansowe i z jakich elementów się ono składa?.....                        | 652 |
| 442. Z jakich uproszczeń w sporządzaniu sprawozdań finansowych może korzystać fundacja rodzinna?.....                      | 653 |
| 443. Czy fundacja rodzinna musi sporządzać sprawozdanie z działalności?.....                                               | 655 |
| 444. Kto i kiedy sporządza sprawozdanie finansowe w fundacji rodzinnej?.....                                               | 655 |
| 445. Kto i kiedy zatwierdza sprawozdanie finansowe w fundacji rodzinnej?.....                                              | 656 |
| 446. Na co można przeznaczyć zysk wypracowany przez majątek należący do fundacji rodzinnej? .....                          | 657 |
| 447. W jakim terminie, gdzie i w jakiej formie składa się zatwierdzone sprawozdanie finansowe fundacji rodzinnej? ....     | 658 |
| 448. Czy sprawozdanie finansowe fundacji rodzinnej podlega obowiązkowemu badaniu przez biegłego rewidenta? .....           | 658 |
| 449. Czy można dobrowolnie poddać sprawozdanie finansowe fundacji rodzinnej badaniu przez biegłego rewidenta?.....         | 659 |
| 450. Na czym polega audyt w fundacji rodzinnej i czy jest obowiązkowy?.....                                                | 659 |
| 451. Czym różni się audyt w fundacji rodzinnej od badania corocznego przez biegłego rewidenta? .....                       | 660 |
| 452. Kto i kiedy przeprowadza audyt w fundacji rodzinnej?.....                                                             | 661 |
| 453. Jaki wpływ na bilans fundacji rodzinnej ma mienie wniesione do fundacji na moment jej zawiązania? .....               | 661 |
| 454. Jaki wpływ na bilans fundacji rodzinnej ma późniejsze doposażenie fundacji rodzinnej w majątek? .....                 | 662 |

|                                                                                                                                   |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 455. Jak ująć w księgach rachunkowych przychody z najmu i należności od najemców? .....                                           | 664 |
| 456. Jak ująć w księgach rachunkowych koszty używania przez fundację rodzinną nieruchomości jej fundatora lub beneficjentów?..... | 664 |
| 457. W jaki sposób ewidencjonować w fundacji rodzinnej świadczenia na rzecz jej beneficjentów?.....                               | 665 |
| 458. Jak rozliczać księgowo koszty eksploatacji i amortyzacji samochodu wykorzystywanego przez fundację rodzinną? .....           | 666 |

## **Rozdział 7. Wnioski, dane i liczby na podstawie pierwszych lat obowiązywania ustawy..... 668**

|                                                                                                                                     |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 459. Ile fundacji rodzinnych powstało w pierwszych dwóch latach obowiązywania ustawy o fundacji rodzinnej?.....                     | 668 |
| 460. Ile statutów fundacji rodzinnych zostało zmienionych w pierwszych dwóch latach obowiązywania ustawy o fundacji rodzinnej?..... | 669 |
| 461. Ile fundacji rodzinnych zostało zlikwidowanych w okresie dwóch lat obowiązywania ustawy o fundacji rodzinnej?.....             | 669 |
| 462. Jak często fundatorzy zasiadają w zarządzie fundacji rodzinnej?.....                                                           | 670 |
| 463. Jakie nazwy fundacji rodzinnej są najczęściej wybierane? .....                                                                 | 671 |
| 464. W jakim wieku fundatorzy najczęściej decydują się na założenie fundacji rodzinnej?.....                                        | 671 |
| 465. Czy więcej fundacji rodzinnych zakładają kobiety czy mężczyźni? .....                                                          | 672 |
| 466. Czy fundacje rodzinne są zakładane wspólnie?.....                                                                              | 672 |
| 467. Jakie cele fundacji rodzinnej są najczęściej wskazywane przez fundatorów?.....                                                 | 673 |
| 468. Czy istnieje prawna hierarchia celów fundacji rodzinnej?.....                                                                  | 674 |
| 469. Jakie są praktyczne ograniczenia zakresu zmiany statutu za życia i po śmierci fundatora?.....                                  | 674 |
| 470. Jakie są praktyczne ograniczenia swobody fundatora w tworzeniu struktury fundacji rodzinnej? .....                             | 676 |
| 471. Jak w praktyce interpretowane są statuty i inne dokumenty sporządzone przez fundatora? .....                                   | 677 |
| 472. Jakie mechanizmy sukcesyjne stosuje się najczęściej w praktyce w statucie fundacji rodzinnej? .....                            | 678 |
| 473. Na podstawie jakich dokumentów ustala się status beneficjenta fundacji rodzinnej?.....                                         | 680 |
| 474. Jakie główne różnice można wskazać pomiędzy fundacją rodzinną a spółką z ograniczoną odpowiedzialnością? .....                 | 681 |

|                       |     |
|-----------------------|-----|
| Indeks rzeczowy ..... | 684 |
|-----------------------|-----|